

ПАРТНЕРСКИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ ОДНОСИ

САРАДЊА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ И КФОРА

Активности Војске Србије и Кфора у Копненој зони безбедности представљају најизразитији вид директне сарадње Србије и НАТО на терену. Сарадња је у сталном успону, а достигнути ниво се одликује високим степеном поверења, уважавања и међусобног разумевања. Чланови Комисије за примену Војно-техничког споразума, Тима Копнених снага за сарадњу са Кфором, команданти сектора и официри за везу уградиле су и део себе у успостављање добрих односа са Кфором, као битним сегментом наше укупне међународне војне сарадње.

Почетком јуна 1999. године потписан је, у војној бази поред Куманова, Војно-технички споразум, којим је предвиђено и формирање Заједничке комисије (Joint Implementation Commission – JIC) за примену поменутог споразума, састављене од комисије Кфора и комисије коју чине представници Војске и МУП-а Србије. На тај начин успостављена је комуникација Војске Србије и Кфора, али над тим почетним односима лебдела је сенка неповерења. У протеклих седам и по година остварен је велики напредак, тако да се односи Војске Србије и Кфора данас могу описати као коректни, партнерски и професионални. Тај преокрет може се приписати променама у спољној политици наше земље и опредељењима за улазак у евроатлантске интеграције.

Јасно је да велике заслуге за позитивну промену у односима Војске Србије и Кфора имају и чланови Комисије за примену Војно-техничког споразума и Тима Копнених снага (Тим КС) за сарадњу са Кфором, али и команданти сектора и офи-

цири за везу који имају интензивну сарадњу са припадницима Кфора и успевају да реализишу велики број заједничких активности са војницима и старешинама међународних снага на Косову и Метохији.

■ БЕЗБЕДНОСТ У РЕГИОНУ

Комисија за примену Војно-техничког споразума је стручни орган Генералштаба Војске Србије, који непосредно и стално комуницира с Кфором од јуна 1999. године. На челу Комисије је пуковник Миодраг Поповић, а у њеном саставу су и потпуковници Милош Никша и Војислав Миловановић, мајор Бранко Поповић и заставник Павле Павловић. Тежишни задаци које Комисија за примену Војно-техничког споразума извршава јесу војно-техничке природе и односе се на одржавање редовних састанака и сталних контаката са Заједничком комисијом Кфора, те анализирање и предузимање мера за правилно спровођење Војно-техничког и других споразума са Кфором. Комисија координира и сарадњу између војних и државних органа Србије и Команде Кфора или преноси захтеве и ставове државних институција и субјеката, који имају обавезе и потребе да решавају питања везана за Косово и Метохију, административну линију, Копнену и ваздушну зону безбедности. Неретко се на састанцима са Кфором разматрају и контрола ваздушног саобраћаја, могућност инсталирања радара на Копанику, употреба противградних ракета у ваздушној зони, отварање железничке и аутобуске линије Ниш–Приштина, или пак фототријумфско снимање Коп-

ВРУЋА ЛИНИЈА

“Вруће линије” између јединица Војске Србије и Кфора намењене су за брзо, правремено и поуздано преношење важних информација о дешавањима у зони административне линије према Космету. Крајеви “вруће линије” инсталирани су у оперативним центрима бригада Војске Србије и Мултинационалних снага Кфора. Директна веза функционише непрекидно и омогућава не само сталну комуникацију већ и ангажовање наших и међународних снага безбедности у случају откривања криминалних активности или угрожавања безбедности.

Примера ефикасне сарадње између војника Војске Србије и Кфора има доста, а овом приликом наводимо догађај који се одиграо у зони одговорности 125. моторизоване бригаде. Крајем 2005. године припадници чешког контингента Кфора су у близини Угљарског крша приметили групу од петнаестак лица, како немилосрдно уништавају шумско благо. Починиоци крађе су отворили ватру на чешке војнике и ранили једног од њих. Истог тренутка, припадници Кфора су, преко “вруће линије” са 125. моторизованом бригадом, затражили помоћ од наших војника како би спречили бекство наоружаних шумокрадица на нашу територију. Патрола са базе “Мрче” креће у акцију и успешно затвара све правце наспрот месту са кога се чула пуцњева. То је омогућило чешким војницима да ухвате седам Албанаца, код којих су пронађене три пушке и један пиштољ.

Начелник комисије за примену Војно-техничког споразума пуковник Миодраг Поповић и начелник Заједничке комисије норвешки пуковник Харалд Свен

нене зоне које изводи Републички геодетски завод.

Одржана су 273 састанка заједничке комисије, на којима је претежно разматрано стање безбедности на Космету и у зонама безбедности. На састанцима се размењују и информације значајне за обе стране, тако да је, на пример, Комисија редовно информисана о реорганизацији јединица Кфора и Унмика, трансформацији Косовског заштитног корпуса и Косовске полицијске службе и обнови порушених објеката и културно-историјских споменика. Редовно се расправља и о повредама административне линије и инцидентима у КЗБ. У прошлој години инцидентна није било, док је 15 повреда административне линије класификовано међу ненамерне и настале углавном због непознавања терена после смене јединица.

Комисија је организовала и 21 састанак на високом нивоу, на којима су се министар одбране или начелник Генералштаба састајали са командантом Кфора. Ти састанци се, по правилу, догађају на свака три месеца, али је на последњем састанку у Нишу договорено да се сусрети на високом нивоу интензивирају због тренутне политичко-безбедносне ситуације.

– Активности Војске Србије и Кфора у Копненој зони безбедности – каже начелник Комисије за примену Војно-техничког споразума пуковник Миодраг Поповић – представљају најизразитији вид директне сарадње Републике Србије и НАТО на терену. Сарадња је у сталном успону, а достигнути ниво одликује се високим степеном поверења, уважавања и међусобног разумевања. Представници Команде Кфора истичу да Војска Србије представља поузданог партнера у спречавању терористичких и других криминалних активности, али и у стварању услова за несметано кретање припадника свих етничких заједница и побољшање општег нивоа безбедности. До сада реализоване активности исказују опредеље-

Година	САСТАНЦИ СА КФОР-ом						Леднопре- знае патроле	Заједничка квифицња
	Линкстк нво	Коордннацнон нво	Командн нво	Заједнчк комнснја	Внсокн нво	УКУПНО састннкн		
1999. 2001.	41	14	8	128	1	204	28	
2002.	224	46	19	45	2	338	8	
2003.	233	52	23	36	3	347	6	
2004.	204	55	29	29	5	322	19	
2005.	150	54	23	21	6	256	287	
2006.	119	53	24	20	3	219	19	
2007.	20	6	4	3	2	35	1	
УКУПНО	1013	282	130	274	22	1721	384	

Заједничке активности Војске Србије и Кфора од 1999. године до данас

ност Војске Србије да допринесе јачању безбедносних и одбрамбених интереса и да са снагама Кфора активно учествује у стварању безбедносног амбијента на Космету и у региону Балкана.

■ ШИРОК СПЕКТАР АКТИВНОСТИ

Комисија за примену Војно-техничког споразума обавља значајне послове у контроли спровођења Споразума и координације активности, а пуковник Поповић тврди да је “успешан процес непосредне реализације споразума базиран, пре свега, на стручној, логистичкој и професионалној подршци Команде Копнених снага и квалитетном раду Тима Копнених снага за сарадњу са Кфором и официра за везу у бригадама”. У прилог тој оцени иду и подаци који говоре о интензивним и инвентивним активностима Тима Копнених снага за сарадњу са Кфором, попут бројних састанака на командном, координационом и локал-

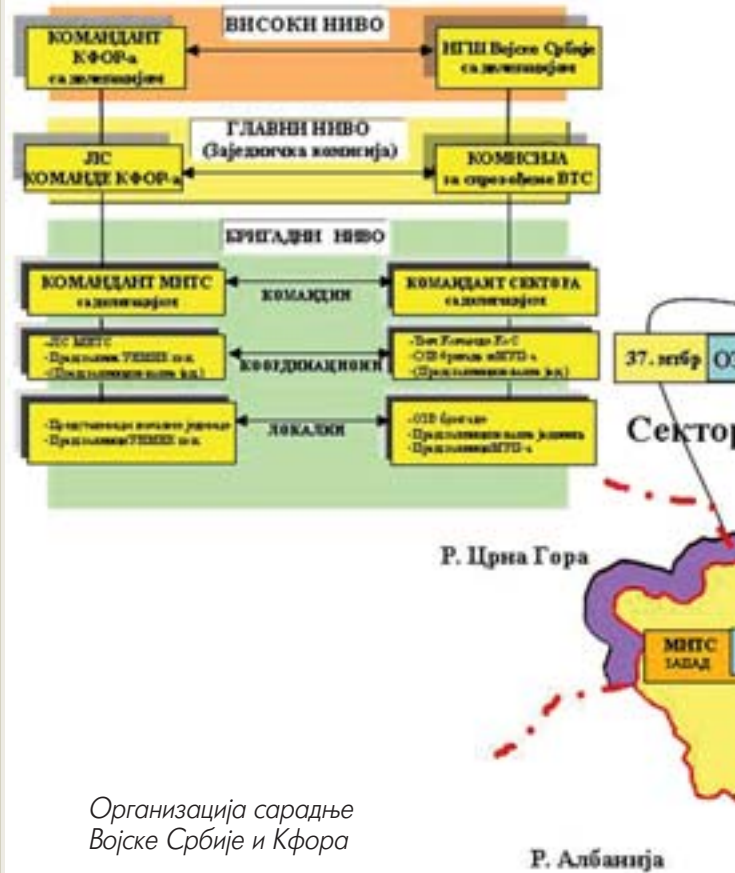
ЈЕДНОВРЕМЕНЕ ПАТРОЛЕ

Једновремене патроле Војске Србије и Кфора почеле су да се организују од 2004. године, са основним циљем да се заједнички контролише административна линија према Космету и спрече криминалне активности, као што су трговина људима, шверц оружја, наркотика и разних роба и недозвољена сеча шуме. Већ прва једновремена патрола је била плодна, пошто су припадници америчког контингента Кфора том приликом лишили слободе лица под оружјем у близини села Добросин. Успешне акције једновремене патроле имале су и у рејону база “Шушњак” и “Мрче”, када су спречили бесправну сечу шума. Патроле се изводе у дневним и ноћним условима, уз размену средстава везе и подршку хеликоптера МНС Кфора.

ном нивоу, 225 једновремених патрола, 15 заједничких извиђања, две заједничке вежбе, четири спортска такмичења, већи број тактичко-техничких зборова и свакодневне кореспонденције са разним структурама Кфора. Тако је, на пример, Тим Копнених снага само у прошлој години примио од Кфора 565 факс докумената, а послао 521.

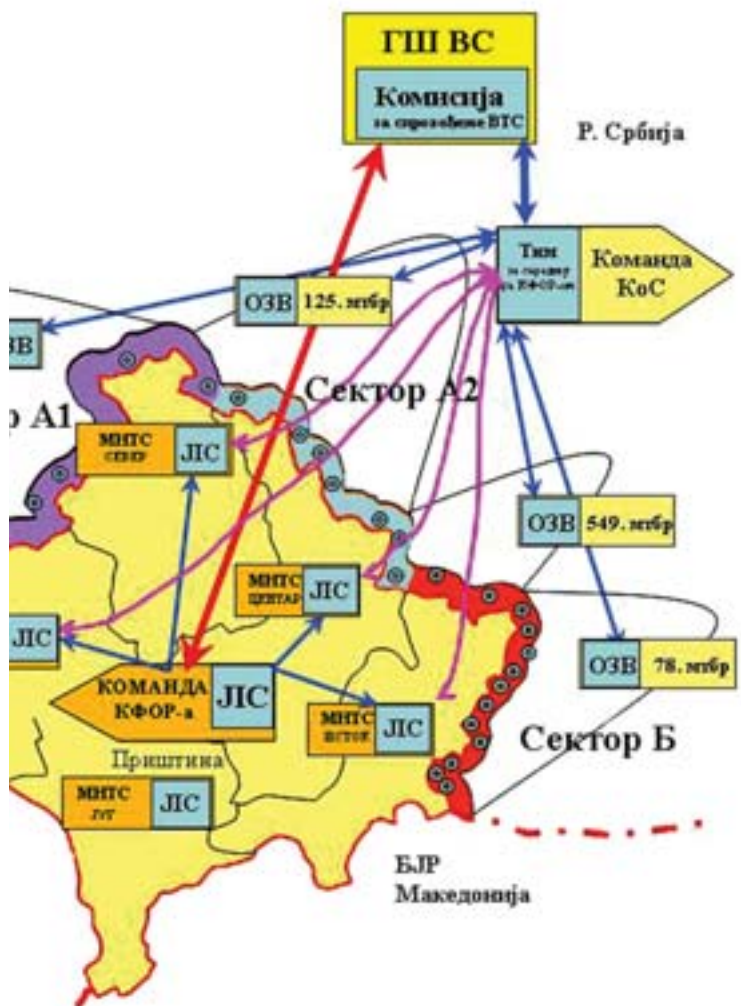
– Међусобна кореспонденција – наглашава руководилац Тима Копнених снага за сарадњу са Кфором пуковник Бранислав Павић – мора да буде јасна и садржајна, без уношења било каквих недоумица или недоречености, уз стално присутно са знање да су за стицање поверења неопходни обострана доследност и уважавање.

Припадници наших оружаних снага и Кфора су се, све до маја 2001. године, налазили на супротстављеним странама. Веће промене догодиле су се после одобрења команданта Кфора да Здружене снаге безбедности уђу у Копнену зону, и то без фактора ограничења људства и технике, што несумњиво представља велики успех наше државне и војне дипломатије. Западењем Копнене зоне безбедности и потписивањем привремених оперативних процедура о сарадњи јединица Војске Србије и Кфора дуж административне линије, отпочела је реализација директних контаката на свим нивоима. Од тада почиње и плодотворни рад Тима Копнених снага, у коме су пуковник Брани-

Организација сарадње Војске Србије и Кфора

ЗАЈЕДНИЧКЕ ВЕЖБЕ

У прошлој години реализоване су две заједничке вежбе Војске Србије и Кфора. Прва је изведена почетком јула, на простору у близини базе "Трмка" код Луковске Бање. Циљ вежбе био је провера оспособљености вођа патрола у организацији и извођењу једновремених патрола, увежбавање садејства једновремених патрола са снагама за брзо реаговање и унапређивање сарадње између патрола Војске Србије и Кфора. Вежбу су успешно извели припадници 125. моторизоване бригаде из Крушевца и Мултинационалних тактичких снага "Центар", а на њеном завршетку руководиоци вежбе пуковник Љубинко Ђурковић и чешки пуковник Мирослав Хлавач су нагласили: "Учесници вежбе су све задатке извршили професионално и ефикасно, док ће нам сама вежба помоћи да једни друге боље упознамо и разумемо".

Занимљива, садржајна и поучна вежба "Медицинска евакуација повређених припадника Кфора из КЗБ", изведена је у рејону базе "Добросин". На вежби су припадници 78. моторизоване бригаде и Тактичких снага "Хјустон" приказали да имају прави одговор на све инцидентне ситуације које могу искрснути. "Вежба је мала по броју учесника – рекао је пуковник Милосав Симоновић – али примењива у реалној ситуацији. Уједно, реализација заједничке вежбе доприноси већој безбедности региона и бољем односу локалног становништва према припадницима Војске Србије". Заменик команданта МНТС "Исток" амерички пуковник Вилијам Смит сложио се са таквом оценом и вежбу означио кључним тренутком једногодишње сарадње.

слав Павић, мајор Јовица Станковић, капетан Ненад Тодоровић, старији водник Дејан Смиљковић и десетар по уговору Срђан Лепојевић.

Стечена искуства у сарадњи са Кфором наметнула су Тиму потребу да, због релативно кратке мисије појединих контингента Кфора, увек изнова инсистира на доследној примени потписаних протокола и процедура. Тако су представници Тима одлучно одбили покушаје појединих представника полиције Унмика и Кфора да припадници косовске полицијске службе учествују на састанцима свих нивоа.

Тим КС је opleменио модалитете сарадње са Кфором, што се види и по достигнућима која нису децидирано предвиђена потписаним документима Војске Србије и Кфора. Заједничке вежбе, једновремене патроле, спортски сусрети и ТТЗ зборови представљају праву илустрацију успостављене сарадње, али не треба заборавити ни да је, рецимо, на захтев Тима КС први пут реализовано заједничко извиђање на делу наше територије, који контролишу снаге Кфора (рејон "Црвена земља"). Представници Тима су успели и да промене успостављени стереотип да се састанци са Кфором одржавају само у Копненој зони безбедности и већ су у више наврата одлазили на састанке у базе МНС Кфора на Космету (база италијанског контингента "Вилађи Италија" у Пећи, база шпанског контингента "Тизона" у Истоку, базе француског контингента "Белведер" и "Ново Село" и база чешког контингента "Шајковац" код Подујева).

Командант МНТС "Исток" упутио је позив делегацији Копнених снага да се следећи састанак реализује у бази америчког контингента "Бондстил" код Урошевца.

– На релацији Војска Србије и Кфор нема ни једног јединог инцидента нити спорног и нерешеног питања – наглашава пу-

Детаљ са вежбе 125. моторизоване бригаде и чешког контингента Кфора

ковник Бранислав Павић – а достигнути ниво сарадње ствара простор за ширење спектра активности и побољшање сарадње и комуникације са Кфором. То се може учинити унапређењем садржаја постојећих докумената и прилагођавањем структуре Копнених снага организацијско-формацијским променама које се дешавају код Кфора. Потписани документи са међународном заједницом дају могућност и да се размене официри између команди бригада Копнених снага и МНС Кфора, што би обезбедило још бољу сарадњу у реализацији свих активности. Тим за сарадњу са Кфором може послужити и као један својеврстан центар, а Копнена зона безбедности као практична учионица за обуку свих старешина у комуникацији и заједничком раду са припадницима међународних снага.

■ ОФИЦИРИ ЗА ВЕЗУ

Копнена зона безбедности подељена је на секторе А1 (од границе са Црном Гором до базе Боранце на Копаонику), А2 (од базе “Мрче” до базе “Медевце” код Медвеђе) и Б (од Медвеђе до државне границе са Македонијом), а овим секторима командују пуковници Љубинко Ђурковић, Мијодраг Ђуровић и Милосав Симиновић.

– Постулати и циљеви сарадње са Кфором – говори командант сектора А1 пуковник Љубинко Ђурковић – засновани су на дефинисању евентуалних проблема и њиховом решавању. Да смо на том пољу постигли успех, сведочи и то што смо на административној линији према Космету знатно смањили број криминогенних радњи, попут недозвољеног преласка или недозвољене сече шума. Састанци командног нивоа организују се на свака два месеца, а последњи састанак пуковник Ђурковић имао је, почетком ове године, са командантом МНС “Север”. Састанак је одржан у бази француског контингента у Новом Селу код Вучитрна и на њему су разматрана уобичајена питања. Очигледно је – тврди пуковник Ђурковић – да су превазиђене баријере дистанцираног односа са почетка са-

радње и да сада на састанцима влада много боља и приснија атмосфера.

О доброј сарадњи на терену говоре и официри за везу у 125. моторизованој бригади капетан прве класе Горан Марић и капетан Горан Иконић. Они се са припадницима Кфора сусрећу бар једном месечно на састанцима локалног нивоа, где сагледавају дешавања на административној линији, рад једновремених патрола, промене у саставу и јачини снага, вежбове активности и друга актуелна питања. У неформалном делу састанка поведе се разговор и о спорту, женама, историји, начину живота и природним лепотама у земљама из којих официри долазе. Често се размене амблеми, значке, обележја држава и војни часописи попут магазина “Одбрана” и “Кфор Кроникла”.

– Војници су у суштини исти – каже капетан прве класе Горан Марић – било да су српски, чешки или амерички. Све то ствара утисак да су наше жеље за учешће у евроатлантским интеграцијама не само могуће већ и лако оствариве.

Комисија за примену Војно-техничког споразума, Тим Копнених снага за сарадњу са Кфором, команданти сектора и официри за везу представљају јединствен тим Војске Србије, који у пракси реализује зацртане циљеве остваривања добре сарадње са припадницима међународних снага на Космету. С обзиром на то да ће међународне безбедносне снаге сасвим сигурно остати на Космету као гарант безбедности и мира у региону, са њима је потребно и даље одржавати добре, професионалне и партнерске односе. Уосталом, начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Здравко Понош и командант Кфора немачки генерал Роналд Катер сагласили су се, на фебруарском састанку у Нишу, да је мисија изградње потпуног поверења између две војске већ обављена и да је сада потребно само сагледавати даље могућности унапређења сарадње. ■

Зоран МИЛАДИНОВИЋ